

WROCŁAW. STUDIUM PRZYPADKU ZARZĄDZANIA SIECIĄ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH

Ewa Szczęch

Spis treści

Wstęp	3
1. Charakterystyka zmian w sieci szkolnej w latach 2007–2012	8
2. Lokalna polityka oświatowa	12
3. Wybrane instrumenty zarządzania oświatą	19
4. Podsumowanie	22

Spis tabel

Tabela 1. Liczba szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez Wrocław w latach 2007 – 2012 .	4
Tabela 2. Struktura liczby uczniów szkół ponadgimnazjalnych w latach szkolnych 2003/2004 - 2011/2012 (szkoły dla młodzieży)	5
Tabela 3. Struktura kadry nauczycieli wg stopni awansu w latach 2007 – 2011	6
Tabela 4. Udział procentowy nauczycieli wg stopni awansu zawodowego w ogólnej liczbie nauczycieli w latach 2007 – 2011	6
Tabela 5. Analiza wydatków na oświatę w budżecie Wrocławia na podstawie wykonania budżetu w 2011r. oraz planu wydatków na 2012 r.	7
Tabela 6. Informacja dot. wydatków na oświatę w budżecie Gminy Wrocław na podstawie wykonania budżetu w latach 2007 - 2011 oraz planu wydatków na 2012 r.	8
Tabela 7. Liczba punktów rekrutacyjnych uczniów przyjętych do szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2012/2013	18
Tabela 9. Rekrutacja do szkół i przedszkoli w roku szkolnym 2012/2013	20

Spis wykresów

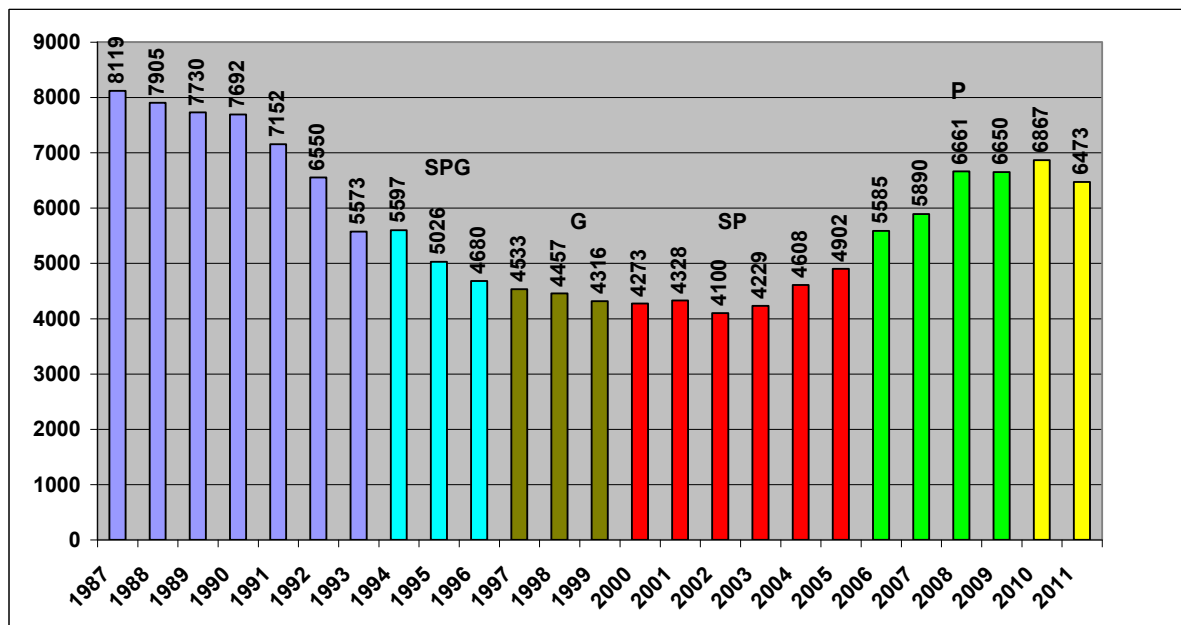
Wykres 1. Dane demograficzne – liczba dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym	3
Wykres 2. Struktura naboru do szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Wrocław w latach szkolnych 2006/2007 – 2012/2013	18

Wstęp

Od momentu przejęcia szkół i placówek przez Wrocław do prowadzenia od Kuratora Oświaty we Wrocławiu, lokalny system szkolny ulega dynamicznym zmianom. Zmiany te podyktowane są przede wszystkim zmianami demograficznymi, kolejnymi etapami reformy systemu edukacji oraz lokalną polityką oświatową.

Niż demograficzny stopniowo przesuwają się ze szkół podstawowych do gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. W przedszkolach i początkowych klasach szkół podstawowych następuje wzrost liczby dzieci w roczniku, choć należy podkreślić, że w żaden sposób wzrost ten nie dorównuje wyżowi z lat osiemdziesiątych. Szczegółowe obserwacje pokazują dość duże migracje zewnętrzne, ale i wewnętrzne między poszczególnymi rejonami urbanistycznymi (liczba urodzonych w poszczególnych rocznikach co pół roku ulega zmianie o 200 – 300 dzieci/osób). Aktualne dane demograficzne Wrocławia przedstawia wykres:

Wykres 1. Dane demograficzne – liczba dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym

* stan wg meldunku na 30 czerwca 2012 r.

Strukturę lokalnego systemu szkolnego od 2007 roku z podziałem na typy szkół i placówek ilustruje poniższa tabela:

Tabela 1. Liczba szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez Wrocław w latach 2007 – 2012

Typ szkoły/placówki	Stan na 31.12.2007r	Stan na 31.12.2008r	Stan na 31.12.2009r	Stan na 31.12.2010r.	Stan na 31.12.2011r.	Stan na 01.09.2012r.
Przedszkola	98	98	101	102	103	103
Przedszkola specjalne	1	1	1	1	1	1
Szkoły podstawowe	70	69	69	69	70	70
Szkoły podstawowe muzyczne	4	4	4	4	4	4
Szkoły podstawowe specjalne	12	13	13	13	13	11
Gimnazja	43	40	40	40	40	40
Gimnazja specjalne	13	13	13	13	13	12
Licea ogólnokształcące	31	30	26	25	25	25
Licea ogólnokształcące specjalne	1	1	1	1	1	1**
Licea profilowane	18	18	17	17	17	17
Technika	34	34	35	35	35	35
Zasadnicze szkoły zawodowe	10	9	10	10	10	10
Zasadnicze szkoły zawodowe specjalne	5	5	5	5	5	5
Szkoły policealne	29	29	27	27	27	27
Szkoły plastyczne	2	2	2	2	2	2
Liceum ogólnokształcące mistrzostwa sportowego	1	1	2	2	2	2
Centrum kształcenia praktycznego	1	1	1	1	1	1
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze	5	5	5	5	5	4
Internaty	3	3	3	3	3	3
Młodzieżowe ośrodki wychowawcze	1	1	1	1	1	1
Młodzieżowe ośrodki socjoterapii	3	3	3	2	2	2
Poradnie psychologiczno-pedagogiczne	5	5	5	6	6	6
Młodzieżowe domy kultury	4	4	4	4	4	4
Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli	1	1	1	1	1	1
Ośrodek dokształcania i doskonalenia zawodowego	0	0	0	1	1	1
Schroniska młodzieżowe	2	2	2	2	2	2
Ogółem	396	392	391	392	394	390

Liczbę oddziałów oraz liczbę uczniów w poszczególnych typach szkół i placówek (dla młodzieży) w latach szkolnych 2007/2008 – 2011/2012, ilustruje tabela:

Tabela 2. Liczba uczniów i liczba oddziałów w szkołach ponadgimnazjalnych w latach 2007/2008 -2011/2012

Typ placówki	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Średnia w oddziale	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Średnia w oddziale
	Rok szkolny 2007/2008			Rok szkolny 2008/2009		
Licea ogólnokształcące	440	13 354	30,4	417	12 521	30,0
Licea profilowane	209	6 009	28,8	147	3 424	23,3
Technika	48	1 445	30,1	109	2 985	27,4
ZSZ	112	2 405	21,5	104	2 256	21,7
Szkoły policealne	35	620	17,7	19	344	18,1
Szkoły artystyczne	11	255	23,2	11	277	25,2
Razem	855	24 088	28,2	807	21 807	27,0
	Rok szkolny 2009/2010			Rok szkolny 2010/2011		
Licea ogólnokształcące	391	11 567	29,6	363	10 919	30,1
Licea profilowane	78	1 881	24,1	57	1 418	24,9
Technika	158	4 131	26,1	213	5 289	24,8
ZSZ	104	2 195	21,1	95	2 077	21,9
Szkoły policealne	17	290	17,1	7	111	15,9
Szkoły artystyczne	11	272	24,7	10	250	25,0
Razem	759	20 336	26,8	745	20 064	26,9
	Rok szkolny 2011/2012			Zmiana 2010/11 do 2011/12	Zmiana 2009/10 do 2010/11	
Licea ogólnokształcące	386	11 476	29,7	5, %	- 5,6 %	
Licea profilowane	55	1 438	26,2	1 %	-24,6 %	
Technika	232	5 780	24,9	8 %	28,0 %	
ZSZ	84	2 133	25,4	3 %	-5,4 %	
Szkoły policealne	5	75	15,0	-4,85 %	-61,7 %	
Szkoły artystyczne	10	262	26,2	5 %	-8,1 %	
Razem	772	21 164	27,4	5 %	-1,3 %	

Widać wyraźny spadek liczby uczniów, a co za tym idzie oddziałów w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych, w szczególności w liceach profilowanych, ale jednocześnie wzrost liczby uczniów (oddziałów) w szkołach zawodowych. Zapowiadane od kilku lat przez Ministerstwo Edukacji Narodowej usunięcie liceów profilowanych z systemu edukacji oraz negatywne opinie społeczne spowodowały spadek zainteresowania kształceniem w tym typie szkoły.

Od roku szkolnego 2007/2008 we Wrocławiu notowany jest sukcesywny wzrost liczby uczniów/wychowanków (zatem i oddziałów) w przedszkolach i szkołach podstawowych. Ma to odzwierciedlenie w zatrudnieniu kadry pedagogicznej. Jej strukturę z uwzględnieniem stopni awansu zawodowego, przedstawia tabela:

Tabela 3. Struktura kadry nauczycieli wg stopni awansu w latach 2007 – 2011

Stopień awansu zawodowego	Łącznie liczba etatów (średniorocznie)				
	2007	2008	2009	2010	2011
Stażysta	491,32	443,94	445,59	412,53	382,84
Kontraktowy	1 405,89	1 568,36	1 595,18	1 649,94	1 668,06
Mianowany	4 076,41	3 613,44	3 306,28	3 090,61	2 984,20
Dyplomowany	2 203,73	2 442,82	2 674,62	2 943,83	3 107,31
Razem	8 177,35	8 068,56	8 021,67	8 096,91	8 142,41

Widać sukcesywny spadek liczby zatrudnionych nauczycieli w kolejnych latach i nieznaczny wzrost w roku 2010 i 2011 spowodowany nieznacznym zwiększeniem liczby dzieci w przedszkolach i szkołach podstawowych. Zaobserwować można, że nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych tracący pracę z powodu zmniejszającej się liczby oddziałów w tych szkołach, rzadko decydują się na przekwalifikowanie i zatrudnienie w edukacji wczesnoszkolnej. Udział nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego w ogólnej liczbie nauczycieli w kolejnych latach, wygodnie jest prześledzić w poniższej tabeli:

Tabela 4. Udział procentowy nauczycieli wg stopni awansu zawodowego w ogólnej liczbie nauczycieli w latach 2007 – 2011

Stopień awansu zawodowego	2007	2008	2009	2010	2011	Zmiana l. etatów w 2011 r. w stosunku do 2010 r. w %
Stażysta	6,28	5,50	5,55	5,09	4,70	-7,20
Kontraktowy	16,84	19,44	19,89	20,38	20,49	1,10
Mianowany	49,40	44,78	41,22	38,17	36,65	-3,44
Dyplomowany	27,49	30,28	33,34	36,36	38,16	5,55
Razem	100	100	100	100	100	0,56

We wrocławskich szkołach i placówkach w chwili obecnej przeważają nauczyciele mianowani i dyplomowani (razem ok. 75%) – w ostatnim czasie przybyło nauczycieli dyplomowanych, a stażysty i kontraktowi łącznie stanowią ok. 25% całej kadry. W stosunku do lat poprzednich nastąpił nieznaczny wzrost zatrudnienia tej grupy nauczycieli, spowodowany być może przejściem na emeryturę nauczycieli posiadających uprawnienia emerytalne (zmiana przepisów emerytalnych?)

i spadkiem zatrudnienia w ogóle w związku z sukcesywnym zmniejszaniem się liczby uczniów/oddziałów.

Budżet na oświatę i wychowanie we Wrocławiu, to ponad 1/5 budżetu miasta. Miasto dopłaca do wydatków na realizację zadań oświatowych ok. 40% środków. Szczegółowe dane, na podstawie wykonania budżetu w latach 2007-2011 oraz planu budżetu na 2012 r., ilustrują tabele:

Tabela 5. Analiza wydatków na oświatę w budżecie Wrocławia na podstawie wykonania budżetu w 2011r. oraz planu wydatków na 2012 r.

Budżet Gminy	Dane z roku 2011 (w zł) (wykonanie)	Dane z roku 2012 (w zł) (plan)
Dochody ogółem	3 504 771 704,59	3 814 126 358,00
Wydatki ogółem	3 633 852 581,48	3 804 126 358,00
Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca	5 740,68	6 009,68
Dochody własne Gminy bez subwencji oświatowej	2 589 344 795,40	2 642 584 940,00
Otrzymana subwencja oświatowa	452 277 239,00	481 398 061,00
Subwencja oświatowa w przeliczeniu na 1 ucznia	4 640,74	4 917,54
Wydatki na całą oświatę we Wrocławiu		
Wydatki na oświatę i wychowanie w działach 801 i 854	824 063 234,12	878 526 463,00
Wydatki na oświatę i wychowanie w działach 801 i 854 (w przeliczeniu na 1 ucznia razem z przedszkolami)	8 455,57	8 974,26
Liczba wychowanków przedszkoli i uczniów w Gminie Wrocław (szkoły prowadzone i dotowane)	97 458,00	97 894,00
Liczba wychowanków przedszkoli i uczniów prowadzonych przez Gminę	75 955,00	74 802,00
Liczba wychowanków przedszkoli i uczniów szkół dotowanych przez Gminę (średniomiesięczna)	21 503,00	23 092,00
Wydatki na oświatę prowadzoną przez Wrocław		
Wydatki na oświatę i wychowanie w działach 801 i 854 – bez dotacji podmiotowych	720 059 636,08	792 062 808,00
Wydatki na oświatę i wychowanie w działach 801 i 854 (w przeliczeniu na 1 ucznia razem z przedszkolami)	9 480,08	10 588,79
Wydatki na wynagrodzenia pracowników oświaty w działach 801 i 854	546 014 228,07	572 092 807,00
Wydatki na wynagrodzenia pracowników oświaty w działach 801 i 854 (w przeliczeniu na 1 ucznia razem z przedszkolami)	7 188,65	7 648,10

Wydatki na oświatę dotowaną przez Gminę Wrocław		
Wydatki na dotacje podmiotowe w działach 801 i 854	92 977 315,34	86 463 655,00
Wydatki na dotacje w działach 801 i 854 (w przeliczeniu na 1 ucznia razem z przedszkolami)	4 323,92	3 744,31

Tabela 6. Informacja dot. wydatków na oświatę w budżecie Gminy Wrocław na podstawie wykonania budżetu w latach 2007 - 2011 oraz planu wydatków na 2012 r.

	2007 (wykonanie)	2008 (wykonanie)	2009 (wykonanie)	2010 (wykonanie)	2011 (wykonanie)	2012 (plan)
Liczba ludności	622 993	622 908	623 229	624 079	633 000	633 000
Budżet Gminy Dochody ogółem	2 667 198 918,87	2 621 775 347,27	2 737 507 200,85	3 169 243 293,24	3 504 771 704,59	3 814 126 358
Wydatki ogółem	2 645 877 576,86	3 193 653 477,63	3 617 184 890,86	3 284 126 218,76	3 633 852 581,48	3 804 126 358
Otrzymana subwencja oświatowa	342 996 154,00	367 818 944,00	404 121 222,00	422 634 173,00	452 277 239,00	481 398 061
Wydatki w działach 801 i 854 (razem z ZOJM)	659 587 789,66	791 200 276,28	811 261 890,35	767 672 566,87	824 063 234,12	878 526 463
ZOJM	6 852 443,19	8 827 814,41	8 844 524,96	7 550 003,62	11 026 310,70	12 473 650
Wydatki w działach 801 i 854 (bez ZOJM)	652 735 346,47	782 372 461,87	802 417 365,39	760 122 563,25	813 036 923,42	866 052 813

1. Charakterystyka zmian w sieci szkolnej w latach 2007–2012

Zmiany w sieci szkół ponadgimnazjalnych dokonywane w latach 2007–2012 były konsekwencją wdrażania kolejnych etapów reformy systemu edukacji, uwarunkowań demograficznych, zapotrzebowania rynku pracy oraz lokalnej polityki samorządu.

W momencie wdrażania II etapu reformy systemu edukacji w 2002r. we Wrocławiu nie utworzono 4-letnich techników nowego typu. Podjęto wówczas decyzję w sprawie przekształcenia 4-letnich liceów ogólnokształcących w 3-letnie licea ogólnokształcące nowego typu, utworzenia liceów profilowanych i zasadniczych szkół zawodowych. Było to zgodne z założeniami reformy

systemu edukacji, które zakładały konieczność wydłużenia okresu kształcenia ogólnego, upowszechnienia kształcenia na poziomie średnim oraz wyraźnego wzrostu liczby podejmujących studia wyższe. Niewątpliwie pozytywnym skutkiem takiej decyzji było zlikwidowanie przestarzałej bazy kształcenia praktycznego – warsztatów szkolnych i pracowni zawodowych i co za tym idzie – konieczność całkowitego jej późniejszego odtworzenia i modernizacji w 2007 r. oraz w latach późniejszych.

W ramach ostatniego III etapu reformy, w 2005 r. utworzono nową sieć szkół policealnych (które miały zapewnić ciągłość kształcenia w profilach i umożliwić uzyskanie tytułu technika absolwentom liceów profilowanych), technika uzupełniające dla młodzieży i dla dorosłych oraz uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych na podbudowie zasadniczych szkół zawodowych.

Przy okazji II i III etapu reformy udało się przeprowadzić reorganizację i uporządkowano sieć szkół ponadgimnazjalnych, bardzo rozbudowaną w chwili przejęcia do prowadzenia od Kuratora Oświaty w 1995 r.: uporządkowano stan prawny wielu szkół – z powodzeniem przeprowadzono likwidacje ponad 100 szkół wchodzących w skład zespołów szkół, do których od lat nie dokonywano naboru i które nie prowadziły kształcenia, likwidacje (połączenia, przeniesienia) szkół, które funkcjonowały w wyeksploatowanych budynkach bądź w budynkach, które nie były własnością Gminy Wrocław, opracowano zasady racjonalnego wykorzystania bazy szkolnej (w tym warsztatów szkolnych, łącznie z likwidacją większości z nich), uporządkowano stan prawny wielu budynków. Rozwiązano 16 zespołów szkół i utworzono 12 nowych. W ramach przygotowań do wdrożenia III etapu reformy szkół ponadgimnazjalnych:

- zidentyfikowano aspiracje uczniów klas III liceów ogólnokształcących i liceów profilowanych (86% populacji) co do dalszej edukacji oraz przeprowadzono badanie ankietowe potrzeb związanych z wyborem kierunku kształcenia,
- przygotowano raport z badania ankietowego pracodawców pod kątem zapotrzebowania rynku pracy (ok. 450 zakładów pracy różnej wielkości),
- w oparciu o analizę rynku pracy, przygotowano ofertę kształcenia 26 zawodów nierobotniczych i robotniczych w 26 publicznych szkołach policealnych nowego typu.

Zwrot w polityce oświatowej miasta, w szczególności w zakresie kształcenia zawodowego nastąpił od września 2007r., a w zasadzie już od 2006 r. kiedy to podjęto prace przygotowujące kolejną restrukturyzację sieci szkół ponadgimnazjalnych. Dokonano analizy danych demograficznych, a także prognoz w odniesieniu do rejonów urbanistycznych Wrocławia oraz szczegółowej analizy potrzeb i wykorzystania miejsc dydaktycznych w placówkach wszystkich typów. Zaproponowano korekty sieci przedszkoli i szkół wszystkich typów i zaplanowano inwestycje nowych obiektów oświatowych.

Uwzględniono potrzeby Aglomeracji Wrocławskiej, której rozwój gospodarczy spowodował i będzie w przyszłości powodować zapotrzebowanie na zawody związane z funkcjonowaniem nowych firm i przedsiębiorstw, w które zainwestowali inwestorzy krajowi i zagraniczni (zawody branży elektronicznej, mechanicznej, informatycznej, administracyjno- biurowej i usługowej) oraz na zawody związane z realizacją inwestycji (głównie zawody branży budowlanej, mechanicznej i elektrycznej).

Przeprowadzono niezbędne konsultacje z Powiatową Radą Zatrudnienia. Przy projektowaniu nowej sieci kształcenia w zawodach uwzględniono zatem:

- potrzeby rynku pracy (bieżące i planowane Aglomeracji Wrocławskiej),
- stymulację rozwoju niektórych usług przez w/w zawody,
- aspiracje edukacyjne młodzieży i rodziców,
- predyspozycje absolwentów gimnazjów.

Z dniem 1 września 2007 r. we Wrocławiu rozpoczął funkcjonowanie nowy typ szkoły – 4-letnie technikum na podbudowie szkoły gimnazjalnej. Utworzono 16 techników kształcących w 18 zawodach: technik: elektryk, elektronik, informatyk, mechanik (ze specjalizacją zawodową: spawalnictwo, obróbka skrawaniem, eksploatacja pojazdów samochodowych), mechatronik (ze specjalizacją eksploatacja obrabiarek sterowanych), budownictwa, kelner, kucharz, organizacji usług gastronomicznych, technologii odzieży, logistik, dróg i mostów kolejowych, ochrony środowiska, telekomunikacji, teleinformatyk, handlowiec, ekonomista, usług fryzjerskich), które obok zasadniczej szkoły zawodowej oraz szkoły policealnej zabezpieczają zapotrzebowanie na zawody poszukiwane na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy Aglomeracji Wrocławskiej.

W związku z przewidywanym ponad 30-procentowym spadkiem liczby uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych, od lat systematycznie dokonuje się szczegółowej analizy wyborów uczniów w trakcie rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych w zestawieniu z liczbą punktów rekrutacyjnych. Przeprowadzane też są systematyczne analizy jakości i efektów kształcenia, w szczególności wyników egzaminów zewnętrznych, także EWD. Niezbędne były decyzje dotyczące dalszej zmiany sieci szkół ponadgimnazjalnych. Zaszła też konieczność ograniczenia liczby liceów ogólnokształcących. Rozpoczęto stopniową likwidację z dniem 31 sierpnia 2009 r. i 2010 r. 5 liceów ogólnokształcących (nie dokonywano naboru do klasy I), które funkcjonowały wspólnie ze szkołami zawodowymi w zespołach szkół. Działania te miały na celu dbałość o jakość kształcenia, zachowanie proporcji między ofertą edukacyjną kształcenia zawodowego i ogólnego oraz dostosowanie oferty kształcenia do szybko zmieniającego się rynku pracy i zapotrzebowania pracodawców. Ideą wprowadzanych zmian było i jest stworzenie silnych, samodzielnych lub funkcjonujących w zespołach liceów ogólnokształcących, zapewniających wysoką jakość kształcenia ogólnego oraz silnych centrów nauczania zawodowego w wybranych branżach, z dobrze wyposażoną bazą dydaktyczną i pedagogiczną, o wysokiej jakości kształcenia, z jednorodną, ale szerokoprofilową ofertą dla uczniów. Postanowiono rozwiązać jeden z zespołów, zlikwidować z dniem 31 sierpnia 2009r. liceum profilowane i szkołę policealną oraz pozostawić samodzielne liceum ogólnokształcące, znane we Wrocławiu jako liceum o klasach z innowacją teatralną, cieszącą się dużym powodzeniem wśród młodzieży. Uczniowie tych klas odnoszą liczne sukcesy artystyczne we Wrocławiu i w kraju. Liceum dba o wysoką jakość kształcenia, co potwierdzają wyniki egzaminów maturalnych.

Po 2009 roku dokonywane były raczej kosmetyczne zmiany w sieci wrocławskich szkół: utworzono liceum ogólnokształcące mistrzostwa sportowego, zakończono rozpoczęty w 2008 r.

proces stopniowej likwidacji kilku gimnazjów i liceów w zespołach szkół zawodowych. Odbywało się to w sposób naturalny, łagodny – „wygasające” oddziały liceum sukcesywnie zastępowane były oddziałami technikum, dzięki czemu udało się uniknąć protestów społecznych. Od września 2012 r. wygaszane są licea profilowane i technika uzupełniające w związku z kolejną zmianą w systemie edukacji (nie dokonywano naboru do klasy pierwszej).

Obecnie sieć samorządowych szkół ponadgimnazjalnych we Wrocławiu, to 10 samodzielnie funkcjonujących liceów ogólnokształcących, 24 zespoły szkół, centrum kształcenia ustawicznego i centrum kształcenia praktycznego. Sieć ta obejmuje:

- 25 liceów ogólnokształcących (które zapewniają bardzo bogatą ofertę kształcenia ogólnego), w tym 10 samodzielnych, 15 – w zespołach szkół, w tym: 1 liceum ogólnokształcące z maturą międzynarodową; 1 liceum ogólnokształcące dwujęzyczne, 1 liceum ogólnokształcące z oddziałami integracyjnymi, 2 licea ogólnokształcące dla dorosłych, 2 uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych, 2 licea ogólnokształcące mistrzostwa sportowego,;
- 1 liceum ogólnokształcące specjalne w zakładzie opieki zdrowotnej (2 – od 1 października 2012 r.);
- 17 liceów profilowanych w zespołach szkół, w tym 1 liceum profilowane z oddziałami integracyjnymi (klasy II i III);
- 35 techników w zespołach szkół, w tym: 16 techników dla młodzieży, 1 technikum dla dorosłych, 8 techników uzupełniających dla młodzieży, 10 techników uzupełniających dla dorosłych;
- 10 zasadniczych szkół zawodowych, w tym 1 zasadnicza szkoła zawodowa dla dorosłych;
- 27 szkół policealnych, w tym: 14 dla młodzieży (w tym 1 Szkoła Policealna Integracyjna) i 13 dla dorosłych;
- 2 szkoły plastyczne: ogólnokształcącą szkołę sztuk pięknych i liceum plastyczne, przejęte do prowadzenia od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na mocy zawartego porozumienia;
- Centrum Kształcenia Ustawicznego;
- Centrum Kształcenia Praktycznego.

2. Lokalna polityka oświatowa

Prowadzenie polityki edukacyjnej, to jedno z najważniejszych zadań jednostek samorządu terytorialnego. Kierunki polityki oświatowej Samorządu Wrocławia określone są:

- Uchwałą Nr LIV/3250/06 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie przyjęcia strategii rozwoju Wrocławia „Strategia – Wrocław w perspektywie 2020 plus”.
- Uchwałą Rady Miejskiej w sprawie przyjęcia Założeń polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy ... (podejmowaną z półrocznym wyprzedzeniem na każdy następny rok budżetowy) – w części dotyczącej edukacji.
- Uchwałą Nr XXXVIII/2449/05 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie samorządowej oświaty we Wrocławiu.

„Strategia – Wrocław w perspektywie 2020 plus” w częściach od czwartej do siódmej zawiera zasadnicze wskazania i ujmuje kierunki rozwoju Miasta z czterech perspektyw¹: Ludzi, Wspólnot, Przestrzeni i Samorządu. Zadanie postawione polityce oświatowej Miasta, to stworzenie systemu edukacyjnego nastawionego na wytwarzanie wiedzy interakcyjnej (know – how, know – who), której cena w zglobalizowanym świecie gwałtownie rośnie. Systemu, który potrafi „pomóc tym, którzy nie chcą się uczyć, nie przekreślając zarazem szans edukacyjnych tych, którzy uczyć się pragną”. Systemu, który będzie dostarczać „wiedzy użytecznej zewnątrz”, a nie koncentrować się głównie na przygotowywaniu do rekrutacji na wyższe szczeble edukacji. Systemu, który będzie „Włączać młodych w inspirującą pracę dla Miasta (staże, projekty, wolontariaty). Uczyć przez działanie najlepszym sposobem przygotowania zmiany pokoleniowej”. Strategia 2020 została pomyślana jako Strategia dla miasta i jego mieszkańców, a nie tylko dla władz. Jej realizacja wymaga zaangażowania i innowacyjnej współpracy wszystkich środowisk: administracji, biznesu, autorytetów, środowisk naukowych i profesjonalnych organizacji społecznych.

W części Ludzie zawarto rozdział „Edukacja” z podrozdziałami „Kształcenie obywateli”, „Kształcenie specjalistów”, w których określono priorytety (wskazania) długookresowej polityki oświatowej miasta. Oto niektóre z nich, szczególnie istotne dla szkół ponadgimnazjalnych:

- Ograniczenie postępującej standaryzacji edukacji. Kwalifikacje niszowe zwiększają szanse na dobrą pracę.
- Postępujące wysycenie rynku wąskimi specjalistami. Potrzeba profili kształcenia wyższego łączących dwie dyscypliny (zwłaszcza kierunki informatyczne i menadżerskie).
- Przygotowanie kadr dla nowoczesnego sektora usług. Kres fikcji uczenia do zawodu. Potrzeba głównie ludzi *dobrze ułożonych* (rozsądni, sympatyczni, oczytani, rachujący).

¹ Uchwała Nr LIV/3250/06 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie przyjęcia strategii rozwoju Wrocławia „Strategia – Wrocław w perspektywie 2020 plus”, str.7.

- Odnawianie kadr w zawodach technicznych. *Brak fachowców z wykształceniem zawodowym to obezwładniająca luka, wynika z błędnego odczytania trendów.*
- Wdrażanie umiejętności i nawyków samokształcenia. Przygotowanie do edukacji pozaszkolnej. Wykorzystanie kształcenia ustawicznego i kształcenia na odległość.
- Problem i potrzeba kształcenia elit kompetencji. Wyedukowani dla siebie i wyedukowani dla społeczeństwa. Wyraźnie lepsze warunki studiów za wyraźnie wyższe wymagania.
- Budowanie marki szkół w oparciu o rozpoznane kariery absolwentów. Jasne sygnały dla pracodawców, czego mogą oczekiwać po absolwentach danej szkoły.
- Otwarcie systemu edukacyjnego na zagranicę. Wymiana międzynarodowa uczniów i studentów. Szkoły dla cudzoziemców pracujących we Wrocławiu i ich dzieci.
- Stworzenie *Miejskiego Banku Informacji o Karierach Wrocławian* zawierających dane o ścieżkach edukacyjnych.²

Wskazania dla edukacji określone są też w całej strategii, np. w części Praca, w rozdziałach „Miejsca pracy”, „Pracownicy”, „Samorealizacja” czy w części „Wspólnoty”, w rozdziałach „Wrocławianie” i „Wspólnoty zewnętrzne”. Oto tylko niektóre z nich:

- Małe firmy to najbardziej elastyczny sektor rynku. Prowadzą je innowatorzy, ale też osoby o niewielkich kwalifikacjach. Potrzebują ochrony przed rozpasaniem biurokracji.
- Odwrócić proces marginalizacji wrocławskiego rzemiosła. Przegrywa dziś ono z pracą na czarno i produkcją masową, ale ma dobre perspektywy i tworzy tanie miejsca pracy.
- Zaakceptować jako zjawisko nieodwracalne postępujący kryzys zawodów silnie sproceduralizowanych, które ulegną komputeryzacji.
- Zaakceptować większą niż oczekiwano trwałość tradycyjnych profesji opartych na wiedzy typu *know-how* (polski hydraulik).
- Przygotować się na powstanie nowych zawodów lokowanych głównie w sieciach informatycznych (decentralizacja zatrudnienia i uelastycznienie czasu pracy).
- Formować kwalifikacje kulturowe umożliwiające częste zmiany specjalizacji. Adaptacyjna formacja edukacyjna wzmocniana przez system kształcenia ustawicznego.
- Promować elastyczność zatrudnienia jako główny czynnik konkurencyjności. Ochrona pracy przed przepisami. Bezpieczeństwo fizyczne przed socjalnym.
- Selektywna mobilność zatrudnionych (najwyższe i najniższe kwalifikacje). Emigracja i imigracja siły roboczej. Przygotowanie do wielokulturowości w miejscu pracy.
- Amortyzowanie presji migracyjnych wynikłych z gwałtownie narastających niedoborów na rynkach pracy w krajach starej UE, zwłaszcza w usługach technicznych i medycznych.
- Pozyskiwanie do pracy w Mieście utalentowanej młodzieży. Stwarzanie warunków startu życiowego. Odpowiednie kształtowanie cyklu wyjazdów i powrotów

² Uchwała Nr LIV/3250/06 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie przyjęcia strategii rozwoju Wrocławia „Strategia – Wrocław w perspektywie 2020 plus”, str.17.

- Stwarzanie młodzieży okazji do rozwijania cnót rozważli i odwagi, odpowiedzialności i zdolności do ponoszenia ryzyka.³

Rozwój edukacji jest ściśle powiązany z kierunkami rozwoju miasta i jego promocją. Priorytety Wrocławia, ustalane w założeniach polityki społeczno-gospodarczej na kolejne lata i związane z tym zadania są przedstawiane dyrektorom szkół i placówek na uroczystej inauguracji nowego roku szkolnego w ostatnim tygodniu sierpnia. Uwzględniają one ważne bieżące przedsięwzięcia i podejmowane wyzwania, jak choćby przygotowania do EURO 2012 (związane z tym działania w kierunku rozwijania aktywności fizycznej, sportu szkolnego, rozszerzenia sieci klas sportowych w szkołach ponadgimnazjalnych, poprawa bazy sportowej, budowa boisk, przygotowania do odbioru wydarzeń sportowych) czy przygotowania do zaprezentowania Wrocławia jako Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 r. (realizacja projektu "Młodzi Obywatele Kultury", przygotowanie do odbioru szeroko rozumianej kultury), przygotowanie dla gospodarki opartej na wiedzy, rozbudzenie od najmłodszych lat u dzieci zainteresowania naukami ścisłymi, informatyką (algorytmiką i programowaniem) i techniką. Istotne jest nauczanie języków obcych (szczególnie języka angielskiego), nauczanie dwujęzyczne, kształtowanie postaw przedsiębiorczych i świadomości ekologicznej. Bardzo ważna jest skuteczność nauczania, dlatego duży nacisk kładzie się więc na tworzenie sprawnego systemu doskonalenia i motywowania nauczycieli, na budowanie współpracy z wyższymi uczelniami i wykorzystanie zaplecza naukowego. Duży nacisk kładzie się na stworzenie i wdrożenie systemów kształcenia młodzieży szkół zawodowych i doskonalenia nauczycieli (Centra Wysokich Kwalifikacji).

Uchwała Nr XXXVIII/2449/05 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie samorządowej oświaty we Wrocławiu określa:

- cele działań we wrocławskich szkołach i placówkach oświatowych, warunki konieczne do ich osiągnięcia,
- warunki niezbędne do zapewnienia jakości i efektywności kształcenia i wychowania,
- działania prowadzone w celu ułatwienia startu zawodowego absolwentów,
- sposoby budowania społeczeństwa obywatelskiego oraz wzmacniania tożsamości wrocławian,
- sposoby dostosowywania zasobów oświatowych do standardów bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz społeczeństwa informacyjnego,
- model oświatowy dla przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.

W §4 pkt 4 ustalono model dla szkół ponadgimnazjalnych:

- szkoła liczy minimum 450 uczniów,
- wielkość oddziału: 27 - 32 uczniów,
- szkoła jednozmianowa,
- szkoła w osobnym budynku, o ile nie jest to liceum ogólnokształcące przy innej placówce oświatowej,

³ Uchwała Nr LIV/3250/06 Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie przyjęcia strategii rozwoju Wrocławia „Strategia – Wrocław w perspektywie 2020 plus”, str.18, 19, 20.

- sala gimnastyczna co najmniej o wymiarach 24 m x 12 m, zespół boisk,
- pracownie przedmiotowe i specjalistyczne dostosowane do typu szkoły i profilu kształcenia,
- czytelnia – pracownia z biblioteką szkolną, z dostępem do Internetu,
- komputery i środki audiowizualne w pracowniach przedmiotowych,
- szkoła podłączona do Internetu,
- pozalekcyjne zajęcia sportowe w wymiarze 1 godz./oddział/tydzień,
- licea dostępne dla osób niepełnosprawnych,
- bufet szkolny prowadzony przez podmioty zewnętrzne,
- coroczna modernizacja sieci warsztatów praktycznej nauki zawodu.

Z pewnością model ten wymaga aktualizacji i ponownego zdefiniowania. W chwili obecnej przygotowywana jest w zespołach zadaniowych dyrektorów wszystkich typów szkół i placówek zmiana uchwały w sprawie samorządowej oświaty we Wrocławiu. Przygotowywana jest Wrocławska Koncepcja Edukacyjna oparta na 4T: Technologia (innowacyjność, interakcyjność), Tolerancja (edukacja oparta na wartościach, prospołeczna i proobywatelska), Talent (kreatywność i różnorodność) i Tożsamość (samookreślenie, czerpanie ze źródeł). Wrocławska Koncepcja Edukacyjna, to wizja edukacji opartej na działaniach długofalowych, to plan, który pomoże ukierunkować rozproszone działania i środki na realizację celów, które zostały uznane za priorytetowe.

Miasto Wrocław podejmuje wiele działań w celu rozwoju kształcenia zawodowego. Jest partnerem w dużym systemowym projekcie unijnym „Modernizacja centrów kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku”, którego celem jest utworzenie w sieci wrocławskich szkół zawodowych silnych, nowoczesnie wyposażonych centrów zawodowych w następujących branżach: budowlanej (Zespół Szkół Budowlanych), informatycznej, mechatronicznej, elektryczno-energetycznej (Centrum Kształcenia Praktycznego), samochodowej (Zespół Szkół nr 2), turystycznej (Zespół Szkół Gastronomicznych) oraz wyposażenie specjalistycznych pracowni zawodowych w filiach centrów w innych szkołach. Wrocławskie szkoły otrzymają do lutego 2013 r. sprzęt do pracowni zawodowych w ramach tego projektu na kwotę ponad 11 milionów zł.

Wszystkie szkoły uczestniczą w innym projekcie systemowym „Modernizacja kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku” – zajęcia pozalekcyjne, wyrównawcze (kursy) dla młodzieży, staże u pracodawców, wycieczki zawodoznawcze, fora zawodowe z udziałem pracodawców.

Jednocześnie miasto podjęło szeroko rozumianą współpracę z przedstawicielami pracodawców (Dolnośląska Izba Gospodarcza, Dolnośląska Izba Rzemieślnicza oraz pracodawcami zrzeszonymi w Cechu Rzemiosł Różnych, Dolnośląskim Cechu Piekarzy i Cukierników, Dolnośląskim Cechu Rzemiosł Metalowych Motoryzacyjnych. Wspólna odpowiedzialność za rozwój zasobów ludzkich Aglomeracji Wrocławskiej, stawia nowe wyzwania i zadania w zakresie:

- podnoszenia jakości kształcenia zawodowego poprzez udział bezpośredni w procesie kształcenia, związanym z praktyczną nauką zawodu (Projekt „Patronat pracodawców nad szkołami”),

- aktualizowania i dostosowywania systemu szkolnictwa zawodowego do wymagań rozwijającej się gospodarki i postępu techniczno-technologicznego (np. poprzez poszerzanie oferty kształcenia o nowe zawody),
- przygotowywania wysoko wyspecjalizowanej kadry nauczycieli zawodu,
- podnoszenia prestiżu kształcenia w zawodzie, w szczególności w zawodach robotniczych (tak bardzo potrzebnych na rynku pracy),
- podpisywania przez pracodawców porozumień o współpracy ze szkołami zawodowymi w zakresie stosowania nowoczesnych technologii w odniesieniu do potrzeb rynku pracy, prowadzenia klas dedykowanych.

Kontynuowana jest współpraca z przedsiębiorcami w ramach projektu „Patronat pracodawców nad szkołami”. W ramach zawartych umów szkoły: Lotnicze Zakłady Naukowe, Elektroniczne Zakłady Naukowe, Zespół Szkół Teleinformatycznych i Elektronicznych, Zespół Szkół Gastronomicznych, Zespół Szkół Budowlanych, Zespoły Szkół nr 2, 4, 18, Centrum Kształcenia Praktycznego, Zespół Szkół Zawodowych nr 5 współpracują z firmami: BOSCH, UNI-TRUCK, MERCEDES BENZ, ENERGIA PRO, WROZAMET – FAGOR MASTERCOOK, MOELLER ELECTRIC, ELEKTROTIM, DE LAVAL, POLAR, ABB, ELTEL-NETWORKS S.A, SIEMENS, HOTEL ORBIS, MONTINSTAL, WHIRPOOL, PZL HYDRAL BOSCH, SKANSKA, FITTING, BERGER BAU, WROBIS, Sauer DANFOSS Sp., PNEUMAT SYSTEM, VOLZ HYDRAULIK SP. Z O.O. W chwili obecnej funkcjonują 84 klasy dedykowane w 8 zespołach szkół, podpisanych jest 30 umów (porozumień) o współpracy szkół z pracodawcami. 330 pracodawców współpracuje ze szkołami.

W ostatnich latach w mieście i jego okolicach (w Aglomeracji Wrocławskiej) swoje fabryki ulokowało wiele międzynarodowych koncernów. Wrocław odniósł znaczący sukces gospodarczy. Aby rozwijać się dalej w tym kierunku konieczne są kadry inżynierskie i techniczne. Stąd też nacisk na rozwój kształcenia zawodowego. Podejmuje się wiele działań w celu „odczarowania” szkół zawodowych, uczynienia szkoły zawodowej „szkołą pozytywnego wyboru”.

We Wrocławiu jest prężna sieć doradztwa zawodowego – od 2004 r. przy Centrum Kształcenia Praktycznego działa Międzyszkolny Ośrodek Wspierania Aktywności Zawodowej współpracujący z 33 doradcami zawodowymi, zatrudnionymi w Szkolnych Ośrodkach Kariery, w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych na 23,95 etatach. W ramach zadań doradców prowadzone są m.in.: grupowe zajęcia aktywizujące, przygotowujące uczniów klas III gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych do świadomego wyboru ścieżki edukacyjnej, indywidualne porady dla uczniów i rodziców oraz grupowe spotkania dla rodziców dotyczące oferty edukacyjnej Wrocławia i nowego elektronicznego systemu rekrutacji.

W ramach „Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery”, co roku organizowane są konferencje np. „Budowanie sieci współpracy w poradnictwie zawodowym”, „Jak planować karierę zawodową” z udziałem doradców, rodziców, dyrektorów gimnazjów i przedstawicieli wyższych uczelni, pracodawców i instytucji zajmujących się poradnictwem zawodowym. Opracowywane są i publikowane poradniki dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, rodziców, nauczycieli,

np. w 2011 r. „Poradnik dla rodziców uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych”, uaktualniono wydanie „Przewodnika dla Gimnazjalisty – wybieram szkołę ponadgimnazjalną” – poradnika dla uczniów oraz ich wychowawców wspomagającego planowanie kariery zawodowej.

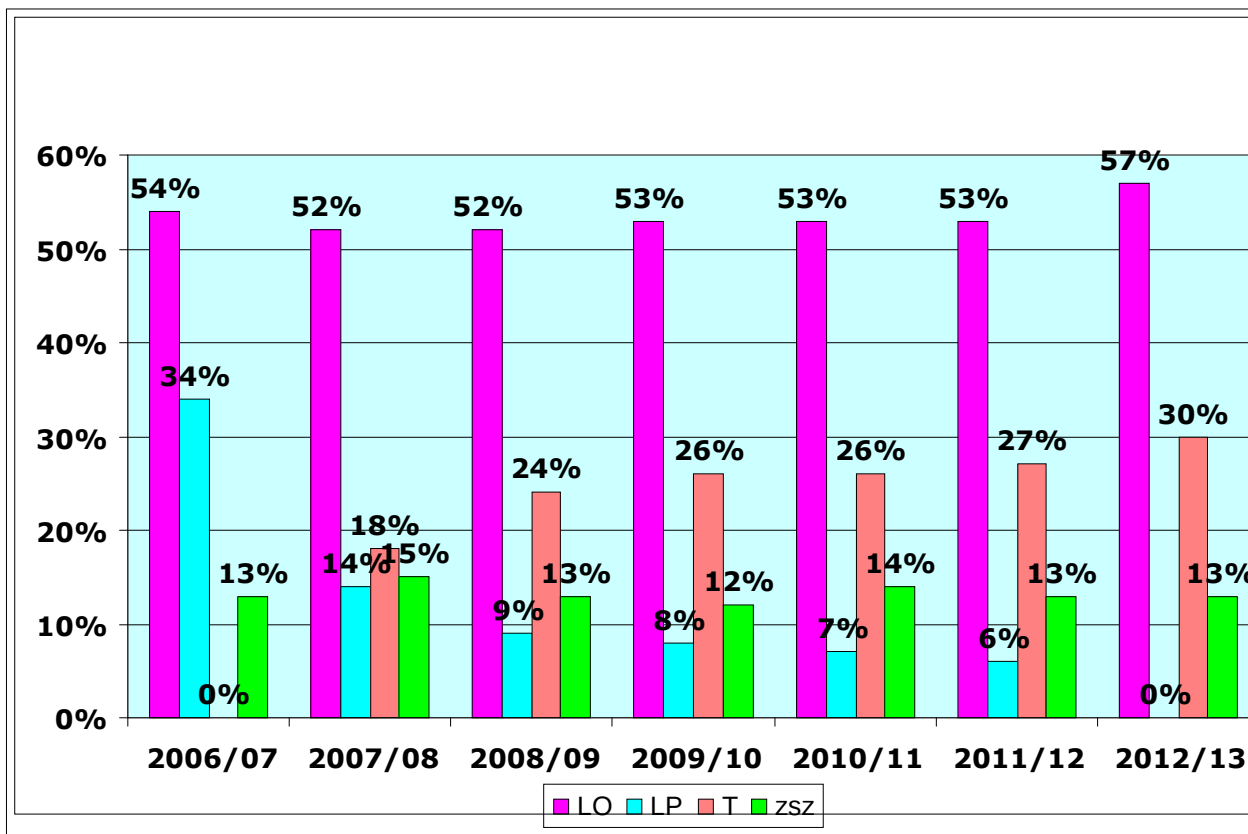
Utworzono stronę internetową www.doradcy-wroclaw.pl, gdzie zamieszczane są bieżące informacje dotyczące zmian w przepisach prawa oświatowego, elektronicznej rekrutacji do szkół, aktualności z rynku pracy oraz informacje o działalności wrocławskich doradców zawodowych.

Doradcy zawodowi MOWAZ opracowali i wdrożyli do użytku autorskie narzędzie elektroniczne „Młodzieżowy Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych MŁOKOZZ”, zorganizowali szkolenie dla wszystkich doradców zawodowych i osób realizujących doradztwo zawodowe w szkołach, a wiosną 2012 r. przeprowadzono cykl szkoleń na temat zmian w prawie oświatowym wchodzących w życie od 1 września 2012 r., adresowanych do dyrektorów i rad pedagogicznych wrocławskich szkół ponadgimnazjalnych, przeprowadzonych przez liderów zmian MEN oraz doradców zawodowych MOWAZ.

Z inicjatywy Wydziału Edukacji wiosną 2012 roku wrocławski ośrodek TVP w ścisłej współpracy z Centrum Kształcenia Praktycznego i Międzyszkolnym Ośrodkiem Wspierania Aktywności Zawodowej wyprodukował i wyemitował serię programów pt.: „Co dalej, Gimnazjalisto?”, których celem była promocja i sukcesywne podnoszenie prestiżu kształcenia zawodowego. Wszystkie odcinki serii zamieszczone zostały na stronie www.doradcy-wroclaw.pl. Od 2007 r. miasto przeznacza w budżecie zadaniowym dodatkowe środki na doposażenie pracowni zawodowych, które pozostają w dyspozycji dyrektorów – łącznie wydano na ten cel wydano ok. 3 mln zł.

Od momentu utworzenia techników, miasto stara się tak ustalać zadania planowe do rekrutacji, żeby zachować (mimo niżu demograficznego) strukturę naboru do liceów ogólnokształcących na poziomie 52–53% i sukcesywnie zwiększać nabór do techników oraz zasadniczej szkoły zawodowej. Efekty tych działań powoli stają się zauważalne. Absolwenci gimnazjów świadomie zaczynają wybierać szkołę zawodową, jako ścieżkę dalszego kształcenia, co ilustruje wykres z wynikami rekrutacji:

Wykres 2. Struktura naboru do szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Wrocław w latach szkolnych 2006/2007 – 2012/2013

W związku z niedokonywaniem naboru do liceów profilowanych (kolejna reforma systemu szkolnego), przy ustalaniu zadań planowych na rok szkolny 2012/2013, zwiększono liczbę oddziałów liceum ogólnokształcącego oraz technikum. W konsekwencji do liceów ogólnokształcących i techników dostali się uczniowie z niewielką liczbą punktów rekrutacyjnych. Z pewnością jest to niezamierzony efekt uboczny:

Tabela 7. Liczba punktów rekrutacyjnych uczniów przyjętych do szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2012/2013

Typ szkoły	Liczba punktów rekrutacyjnych uczniów przyjętych do szkół ponadgimnazjalnych w roku szk. 2012/2013*
Liceum ogólnokształcące	18,6 – 85,7
Technikum	11,8 – 62,2
Zasadnicza szkoła zawodowa	6,8 – 42,9

*bez klas autorskich, dwujęzycznych, sportowych

3. Wybrane instrumenty zarządzania oświatą

Od wielu lat we Wrocławiu korzysta się z narzędzi informatycznych wspomagających szeroko rozumiane zarządzanie szkołami i placówkami oświatowymi: arkusze organizacji pracy wszystkich placówek przygotowywane są w programach komputerowych ARKUSZ OPTIVUM (wcześniej – inne nazwy) oraz PABS, które są usprawniane i ulegają ciągłym modyfikacjom na życzenie dyrektorów i pracowników Wydziału Edukacji. Środki finansowe dzielone są z wykorzystaniem programu PABS, który pozwala na szczegółową analizę prawidłowości ich wydatkowania. Wszystkie placówki używają poczty elektronicznej w aplikacji LOTUS NOTES, która umożliwiła wdrożenie i ciągłe rozszerzanie funkcjonalności opracowanej aplikacji „Uczniowie i dzieci wrocławskich szkół i przedszkoli” i Wrocławska Edukacja (dane wszystkich przedszkolaków i uczniów wszystkich typów szkół we wrocławskich placówkach publicznych). Rozszerzono dane o uczniach, przebieg ich nauki, przygotowano narzędzie do kontroli obowiązku szkolnego i nauki, przygotowano prognozę dzieci obwodowych – dane „zaciągane” z meldunków. Dzięki tej aplikacji można było etapami w kolejnych latach wprowadzić elektroniczną rekrutację do szkół wszystkich typów i przedszkoli. Od połowy lat dziewięćdziesiątych, szkoły i placówki używają programów komputerowych do przygotowania tygodniowego rozkładu zajęć (planu lekcji), księgi zastępstw, obsługi sekretariatów, kadr, płac, księgowości. Podobnie Zarząd Obsługi Jednostek Miejskich wdrożył program do obsługi księgowości dla szkół i placówek w obsłudze scentralizowanej, który umożliwia dyrektorom bieżące analizowanie wydatków i racjonalne dysponowanie środkami budżetowymi. Wszyscy dyrektorzy szkół ponadgimnazjalnych otrzymali program do analizowania wyników egzaminów maturalnych.

Wprowadzane usprawnienia pozwalają na szybkie pozyskiwanie informacji dotyczącej pracy szkół i dyrektorów oraz sprawne ich analizowanie, także pod kątem efektywności, zgodności z przepisami prawa i prawidłowości oddziaływań. Ma to oczywiście wpływ na system wynagrodzeń dyrektorów, w szczególności na ustalanie oceny pracy dyrektora w zakresie nadzoru organu prowadzącego, wysokości dodatku funkcyjnego i motywacyjnego. Warto wspomnieć, że zasady przyznawania tych dodatków określone są oczywiście uchwałą organu stanowiącego. Jedynym mankamentem jest różnorodność tych rozwiązań, brak kompatybilności, brak możliwości „zaciągania” danych z jednego programu do drugiego np. z arkusza organizacji pracy do budżetu.

Od stycznia 2010 roku Wydział Edukacji realizuje dwa projekty informatyczne z zakresu edukacji pod nazwą „Rozwój informatycznego systemu zarządzania wrocławską oświatą” oraz „Rozwój usług elektronicznych we wrocławskiej oświacie”, które są współfinansowane ze środków unijnych (wartość obu projektów, to prawie 29 mln zł). Głównym celem projektów jest budowa w pełni zintegrowanego systemu informatycznego wspomagającego zarządzanie wrocławską oświatą. To kompleksowe, systemowe rozwiązanie będzie wspierać zarówno zadania realizowane przez Urząd Miejski Wrocławia, za pośrednictwem Wydziału Edukacji, jak i codzienną pracę szkół i przedszkoli. Zapewni wszystkim użytkownikom systemu wsparcie – począwszy od obszaru pracy

indywidualnej i zbiorowej ucznia, współpracy nauczyciela z uczniem i rodzicem, skończywszy na planowaniu organizacji pracy placówek oświatowych przez dyrektora i obsłudze finansowej wrocławskiej oświaty. Budowa Zintegrowanego Systemu Informatycznego Wspomagającego Zarządzanie Wrocławską Oświatą zakłada wdrożenie:

- Platformy Edukacyjnej,
- Portalu Oświatowego,
- Systemu Zarządzania Placówką – Arkusz Organizacyjny, Elektroniczny Dziennik, Plan Lekcji, Księga Zastępstw, Sekretariat, Elektroniczny Nabór do szkół i przedszkoli, Organizacja Egzaminów Zewnętrznych, Monitorowanie Ścieżki Edukacyjnej Ucznia, Moduł Raportowy i SIO, Moduł Globalny rejestr rodziców/prawnych opiekunów, Moduł Globalny rejestr nauczycieli i pracowników placówek
- Zintegrowanego Miejskiego Systemu Bibliotecznego,
- Platformy Pocztovej z Komunikatorem,
- Systemu ERP – Finanse, Budżet, Zasoby, Kadry, Płace, Księgowość.

Nowy wrocławski system edukacyjny będzie nie tylko w pełni z informatyzowany i zapewni wrocławianom dostęp do elektronicznych usług edukacyjnych, ale również usprawni wszystkie procesy zarządzania placówkami oświatowymi.

W roku szkolnym 2011/2012 po raz kolejny przeprowadzono elektroniczną rekrutację w przedszkolach i szkołach. Tym razem jednak – w jednym z modułów nowopowstającego Zintegrowanego Systemu Informatycznego Wspomagającego Zarządzanie Wrocławską Oświatą. W rekrutacji udział wzięło 22 809 dzieci i uczniów.

Opracowano zasady i kryteria naboru do przedszkoli i szkół na rok szkolny 2012/2013 oraz informator elektroniczny dostępny na stronie www.wroclaw.pl/edukacja, zawierający ofertę edukacyjną wszystkich typów szkół i przedszkoli.

Tabela 8. Rekrutacja do szkół i przedszkoli w roku szkolnym 2012/2013

Typ placówki	Liczba miejsc rekrutacyjnych w placówkach	Liczba dzieci/uczniów biorących udział w rekrutacji	Liczba zakwalifikowanych w rekrutacji	Liczba nieprzyjętych	Liczba wolnych miejsc
Przedszkola	4191*	5515	3822	1568**	369
Oddziały "zerowe" w szkołach podstawowych	3104	2849	2759	90	345
Szkoły podstawowe	4613	4033	3953	80	660
Gimnazja	4094	4105	3758	347	336

Szkoły ponadgimnazjalne	6013	6307	5384	923	629
-------------------------	------	------	------	-----	-----

* z uwzględnieniem dodatkowych miejsc uzyskanych w wyniku remontów i inwestycji w przedszkolach;

** bez 2-latków rekrutujących się do Zespołów Żłobkowo-Przedszkolnych

Miasto poświęca wiele uwagi na analizę wyników nauczania i egzaminów zewnętrznych. Co roku, podczas wiosennych konferencji wyjazdowych dyrektorów szkół wszystkich typów, temu tematowi poświęcony jest jeden panel, podczas którego analizowane są wyniki egzaminów zewnętrznych i diagnoz przeprowadzanych przez pracownię diagnoz Wrocławskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli we wszystkich placówkach z języka polskiego, matematyki i języków obcych na wejściu i w połowie etapu edukacyjnego, w ostatnich 2 latach – w zestawieniu z EWD. Wyniki tych analiz uwzględniane są przy ustalaniu dodatków motywacyjnych dla dyrektorów.

Od września 2011 r. we Wrocławskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli uruchomiono Pracownię Wspierania Kadry Kierowniczej, w ramach której, dla dyrektorów wrocławskich szkół i placówek, organizowane są spotkania z prawnikami, szkoleniowcami i autorytetami naukowymi w określonej dziedzinie. Przygotowano i zrealizowano wsparcie o różnym charakterze:

- wykłady – prowadzone przez uznane autorytety;
- konsultacje – o tematyce: kontrola zarządcza w szkole, obowiązujące procedury, regulaminy; prowadzenie dokumentacji; awans zawodowy nauczycieli, interpretacja przepisów i zmian w prawie oświatowym, indywidualizacja nauczania, pomoc psychologiczno-pedagogiczna;
- konferencje: np. „Realizacja ewaluacji wewnętrznej w szkołach i placówkach oświatowych”, „Zarządzanie zasobami ludzkimi: dobór pracowników i motywowanie”, „Praktyczne zastosowania kodeksu cywilnego w zamówieniach publicznych”, „Praca z uczniem zdolnym”;
- warsztaty, szkolenia, seminaria: np. sprawowanie nadzoru pedagogicznego w szkole, ochrona danych osobowych, organizacja pracy szkół od 1 września 2012 r. w związku ze zmianą rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania i nową podstawą programową.

Wrocław ma wypracowane zasady dokonywania oceny pracy dyrektorów, połączone z zasadami przyznawania dodatków funkcyjnych i motywacyjnych dla dyrektorów szkół i placówek. Od roku trwają prace nad udoskonaleniem tego systemu. We współpracy z Uniwersytetem Wrocławskim stworzono model kompetencyjny dyrektora, który pozwala na usprawnienie zarówno dokonywania oceny pracy, jak i nagradzania i motywowania.

Warto wspomnieć, że Samorząd Wrocławia w Uchwale Rady Miejskiej Nr VIII/137/11, jako jeden z pierwszych, jeśli nie jedyny w Polsce, określił zasady zaliczania do wymiaru godzin poszczególnych zajęć w formie zaocznej i w kształceniu na odległość, obowiązujących w szkołach i placówkach prowadzonych przez miasto Wrocław. Z uregulowań tych korzysta Centrum Kształcenia Ustawicznego przy realizacji innowacji pedagogicznej – organizacyjnej Nauczanie na Odległość.

4. Podsumowanie

Nadrzędnym celem działań Wrocławia w zakresie prowadzenia samorządowych szkół jest stworzenie elastycznego systemu edukacji, dostosowania go do aspiracji i możliwości uczniów, a przede wszystkim dostosowania oferty szkół do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy, szybko zmieniającego się rynku pracy i zapotrzebowania pracodawców. Istotnym elementem jest również rola Wrocławia jako ośrodka regionalnego, uwzględniająca ofertę edukacyjną Aglomeracji Wrocławskiej, a często również Dolnego Śląska.

W ostatnich latach we Wrocławiu i jego okolicach (w Aglomeracji Wrocławskiej) swoje fabryki ulokowało wiele międzynarodowych koncernów – miasto odniosło znaczący sukces gospodarczy. Aby rozwijać się dalej w tym kierunku konieczne są wysoko wyspecjalizowane kadry naukowe, inżynierskie i techniczne.

Wrocław staje się miastem europejskim, miastem spotkań, dlatego tak ważne jest przygotowanie młodych ludzi do życia w środowisku wielu kultur z umiejętnością pamiętania o własnej tożsamości i tradycjach. Nieodzowne jest też dobre przygotowanie do mobilności i korzystania z europejskiego rynku pracy oraz znajomość języków obcych. Niezmiernie ważna jest współpraca z pracodawcami w celu dostosowania kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy (tworzenie klas dedykowanych), współpraca z wyższymi uczelniami w zakresie zwiększenia jakości kształcenia w zakresie przedmiotów ścisłych oraz stałe podnoszenie poziomu nauczania.

Podjęmowane decyzje dotyczące zmiany sieci szkół, okresowego wstrzymania naboru do oddziałów szkół kształcących w określonych zawodach, mają na celu dbałość o jakość kształcenia, z zachowaniem proporcji w ofercie kształcenia ogólnego i zawodowego. Działania takie podejmowane są od kilku lat. Struktura wrocławskiej sieci szkół kształcenia ogólnego i zawodowego uwzględnia:

- założenia Strategii Rozwoju Dolnego Śląska i Wrocławia,
- tworzenie bogatej oferty kształcenia ogólnego,
- tworzenie silnych centrów nauczania zawodowego, z dobrze wyposażoną bazą dydaktyczną i pedagogiczną, o wysokiej jakości kształcenia, z jednorodną, szerokoprofilową ofertą dla uczniów.
- potrzeby dynamicznie zmieniającego się rynku pracy (przede wszystkim bieżące i planowane Aglomeracji Wrocławskiej). Stały monitoring rynku pracy, analiza raportów Powiatowego i Wojewódzkiego Urzędu Pracy,
- aspiracje edukacyjne młodzieży i ich rodziców,
- predyspozycje absolwentów gimnazjów,
- możliwości kształcenia i wspierania uczniów niepełnosprawnych,
- zapowiadane w MEN zmiany związane z likwidacją liceów profilowanych.

Zaletą tak skonstruowanej sieci szkół jest jej dynamika, wzbogacanie o nowe typy szkół, szybkie reagowanie na potrzeby i zmiany przepisów. Trzeba podkreślić, że zbyt częste zmiany i niespójność przepisów prawa oświatowego, w szczególności dotyczących terminów rekrutacji do szkół oraz przygotowywania i zatwierdzania arkuszy organizacji pracy szkół, stanowią znaczne utrudnienie dla samorządu w kreowaniu racjonalnej polityki oświatowej i tworzeniu sieci szkół.

Systematyczna analiza rynku edukacyjnego i zawodowego prowadzona przez Miasto oraz podjęte działania przyczyniają się do poprawy jakości i efektywności kształcenia zarówno ogólnego, jak i zawodowego we Wrocławiu, w szczególności poprzez unowocześnianie bazy dydaktycznej, lepsze przygotowanie nauczycieli oraz rozszerzanie oferty edukacyjnej uwzględniającej potrzeby dynamicznie rozwijającego się, ale zmiennego rynku pracy zarówno lokalnego, jak i globalnego.

Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego

Uniwersytet Warszawski, ul. Pawińskiego 5a, 02-106 Warszawa

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

